

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadó hivatal
piacszor Dietrich ház 277 szám.

Előfizetheti Kolozsvárt Stein János úr középvezetési könyvkereskedésében, valamint a szerkesztőségnél; vidékről minden postahivatalnál. Előfizetési díj félre 6 pf. évnegyedre 3 pf.

Hirdetések 10 p. kr. beiktatási bélyeg díj, s minden négyhasábos egy sor után 4 p. kr.-nak Stein középvezetési kereskedésébe beküldése mellett kiadatnak.

A
„**KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY**“
mostantól kezdve hetenként háromszor, u. m. Vasárnap, Kedden és csütörtöken fog meg jelenni, mostani alakjában.

Kiállításában Erdély ismertebb írói képességei részt vesznek:

Előfizetési ár:

félre 6 frt. p. p.

évnegyedre 3 frt. p. p.

Hirdetések 10 p. kr. beiktatási bélyegdíj, s minden négyhasábos egy sor után 4 p. kr.-nak Stein középvezetési kereskedésébe beküldése mellett kiadatnak.

A szerkesztőség.

Közlemény az erdélyi muzeum-egyleti ajánlatok iránt.

XXVII.

225

- 1112.) Gr. Degenfeld Imre 2000 pf. nrb. p.
1113.) Gr. Degenfeld Imre és Pál közösen megújítják néhai testvérök, gr. Degenfeld Ottó által az 184¹/₃ org. gyűlés alkalmával nevében is azon ajánlatot, mely szerint a néhai atyjok után maradt mintegy 5000 kötetnyi könyvtárukat hasonló célra felajánlott volt.
1114.) Ifj. Teleki Domokos egy régi paizs és egy nyilat és 500 „
1115.) Szőrcsei Elek ur 200 „
1116.) Dónáth Farkas ur 100 „
1117.) Kakucs Ádám ur 108 dr. nevezetes emberek és események örökítésére 3 érc érmet és 100 „
1118.) Kövály László ur 100 dr. érmet, 50 dr. ásványt, néhány sötét szomorujelentéseket, szinlapokat és más röpiveket tartalmazó gyűjteményt és 100 „
1119.) Gyalai Korpos Ferenc ur 100 „
1120.) Sebesi István ur 100 „
1121.) Ifj. Benic Sámuel ur 100 „
1122.) Bőllőni Pál ur egy r. r. 5 „
1123.) Ifj. Benic Sámuel ur egy r. r. 5 „
1124.) A tsnádi Casino egy r. r. 5 „
1125.) Somoldy Károly ur egy r. r. 5 „
1126.) Ujvári Sándor ur 3 dr. arany és 5 dr. ezüst érmet, és egy r. r. 5 „
1127.) Henter Károly ur egy r. r. 5 „
1128.) Gombos Sámuel ur egy arany érmet, egy Approb. Const. 1653-ból és egy r. r. 5 „
1129.) Békfalvi József ur 3 ezüst érmet és egy sz. 2 „
1130.) Fodor Mihály ur egy r. r. 5 „
1131.) Schöpkés Henrik, jegyző egy r. r. 5 „
1132.) Cserkászky Leopold, járásbíró egysz. 5 „
1133.) Woienleek Ferenc, járásbíró egysz. 3 „

1135.) Májor István áldozó pap az esztergomi basilica fölszentelési emlékérméből két példányt, önmunkából tíz kötetet, 2 dr. nemes opált, Aranya és Baróthy Szabó Dávid eredeti kéziratát

1136.) Posch József ur es. kir. kerületi biztos és földte- herm. bizottm. főnök ur 171 dr. álló ásványgyűjteményt.

1137.) Posch József, Boér Mária egy r. r. 5 „

1138.) A küllővári uradalmi tisztség által rendezett táncvigalom beküldött tiszta jövedelme két dr. cs. arany, két dr. két pfos tallér, 10 dr. ezüst huszas és 167 pf.

1139.) Id. Benkő Elek ur egy r. r. 5 „

1140.) Ifj. Benkő Elek ur egy r. r. 5 „

1141.) Kövér Sándor ur egy r. r. 5 „

1142.) Bogdán Lajos ur egy r. r. 5 „

(Folyt. következik.)

A D Ó Ü G Y.

VII.

A magos kormányának hatáskörében áll behozni a kényszerített tagosítást, életbe léptetni a mezei rendőrséget, kiharcolni a kárpótlási papirok kiadását, — állíthatunk bányát, s hazánk szíven vaspálya is vonulhat át; de mind e mellett a közmonda szerint „télbe vajba nem leszünk feresztve“ ha magunkot némileg nem igyekszünk korlátozni. Ez pedig meg nem történhetik ha nem leszünk erősek vágyainkotszükebb körbe szorítani, s nem csak magunkért, kiknek élünk ajtaja a rozsa miatt igen is fárasztó nyílásokat enged, hanem mindenek felett utodainkért, hogy legyen ez könyebben forgatható szebb jövőjük felvirágzásának sarkai körül.

A legtulrajongóbb alkotmányos szerkezet mellett is, legyenek bár abban a jogok egyenlítő a kívánatokkal, — ha a nép szegény, a téllenség mámorába aunyira el- tompul, hogy a számára feltárt előnyek is alig képesek, őt felébresztani.

Ellenben egy lenyűgözött ugyan de gazdag nép, ha nem is mindent, sokat nyerhet ha sorsa által kezdeményezett álláspontját oda emeli célszerű kezelés által, hogy jól élhessen.

Cikksorozatunk kezdő szavai ezek valának: kényes tárgyról írok, az adóról; de most mintha még kényesbről kellene szolanom, mert részben önmagamot is megbíráva, énemnek is tanácsot kell adnom. Pedig énünket megbírálni, mindenki tudja, mily bajos, s önkint jutnak eszembe boldogabb időben elhunyt egy ismerősem szavai, va-

lóban nem ártana törvénycikket alkotni hogy senki öntanácsán meg ne indulhasson, de bizza dolgát másra, itt, hol mindenki jobban akarja tudni más baját mint a magáét.

De még más oldalról is rettegnek kell, félnek attól nehogy a szépnem neheztelését zuditsam fejemre, mert ily végesetben igen is szánám bannám bűnomet, bárha az irányukbani hő tiszteletben senkinél hátrább nem álllok, éppen azért senki se is fél úgy haragjoktól mint magam, s inkább száz férfi haragját — nem inyökre irt előbbi nézetimért — elhordanám, mint csak egyetlen egynek is a szép nem közül.

A ránk nehezdedett elszegényülés előidézésére meg kell vallani hogy magunk is közremunkáltunk, eleitől fogva tovább szeretvén nyújtakozni mint meddig atakaró ért.

Az abból kibontakozás végett hogy mik volnának teendőink azokat igen eszélyesen s helyes következetességgel tárgyalta a Közlöny első számaiban „Nyomor“ czim alatt. Nem akarok mások által kifejtett eszmék ismétlésébe esni, de kiknek vagy figyelmét ama cikksorozat kikerülte, vagy nyomasztó gondjaik közt arról megfeledkezének, nem lesz céltalan azt újra átolvasniok, sok nyomos eszme hozatván ott fel, melyet követve zsibbasztó helyzetünknek némileg könnyíthetnénk.

Bátor vagyok azokhoz én is egy teendőt csatolni, ez pedig volna: őszinte bevallása elszegényültségünknek. De ezt nem csak mondanunk kellene, hanem a sajtó erő-feszítés alköpenyét félredobva róla, fel is tártani azt minden szégyen nélkül! — Ezzel máregy lépést közelednénk a vagyonosodáshoz, mert akkor lemondanánk a gazdag országokkai divatversenyről, s megszűnnénk a körülményeinkel őszhangzatlan költéstől, elfogadva Göthe aranytanácsát

Wer groses will muss sich zusammen ruffen.

In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister,

Und dess Gesetz nur kann die Freiheit geben.

Továbbá igen hasznos volna az elcsüggedés miatt reánk nehezült vámpirt: a téllenséget, tevékenységgel cserélni fel, hisz a téllenség különben sem nemzetünk jel- leme; mert bárha vadonból jöttek s vadon foglaltak hazát őseink, de kevés század mulva oly hatalmas országot teremtetek, melynek partjait három tenger mosta.

EGY KIHALT CSALÁD TITKAIBÓL.

(Beszély.)

Gr. Lázár Kálmántól.

(Folytatás.)

Maga Forstholm is értesülve fölé, csak lemosolygá az egészet, hanem pár hó mulva a komorna ütlevélet von más honba s úgy látszott éppen nem volt pénzsükébe.
Honnan vette pénzt?
Ugyan ki bibelődnek ily csekélységekkel?
De folytassuk történetünket.
A kis Alfrédet a gyermektelen bárónő oly gondal ápolta, mintha saját fia lett volna.
De ez nem sokáig tartott.
Egy évvel később a bárónő meghalt. Halála után kevésse jobb sorsban részesült a fiu, mint az rendesen felvett gyermekeknel történni szokott, növelésére gond fordított ugyan, vágyai is teljesítettek mig kicsiny volt, de mégis féreismerhellenül közép helyet foglalt a házi urfi és page között.
Es az nem is leheté másként.
Mit mondott volna különben a nagy világ?
„Oh, a közvélemény iránt nagy figyelemmel kell lenni.“
Ez volt a báró elve, és ő elvehez mindig következetes maradt.
Utóbb a m'nt nőtt a fiu, lassanként a salonból kiküszöböl- tetett az inasok szobájába.
Ily helyzetben érte el Alfréd tizenegyedik évét, ekkor kez- dé a báró növelteni őt.
Mikor Gertrud a házhoz jött, Alfréd tizenkét éves volt.
Mi természetesebb, minthogy a fiu testvéri vonzalommal kezdé viseltetni a kedves gyermek aránt, ki a házánl anyiak között egyedül viseltetett valódi jó indulattal iránta.
Oh, a gyermekek ösztönszerűleg érzik ki valóditag jó irán- tak, s ahoz önkénytelenül ragaszkodnak. Ez állításom bizonyí- tására igen-igen sok életből merített példát tudnék felhozni, és meglehet fogok is a maga helyén.
Nap, nap után telt s Alfréd mint komorabb lön, azon a-

rányban a mint lelki tehetségei fejleni kezdve összehasonlítás birt tenni környezetében, mintegy kiismerte őket, és kezdett meggyőződni társadalmi állása határozatlansága, ferde voltáról.
Ne mosolyogjanak önök: jól tudom én, hogy egy tizen- három, tizennégy éves gyermek nem bírhat a társalom állásáról határozott fogalmakkal, nem képes lélektani buvárlatokra, de higgyék meg az árva s a kegyelem kenyeren ragódó lelke hama- rább, mintegy idő előtt kezd kifejlteni s elborulni . .

A fiu érezn kezdé, hogy iránta a sors mostoha volt. Kö- nyekkel kezdé áztatni az irtalom oda dobott száraz falatait.

Es hitében minden jobban meggyőzte: a báró hideg, fagyos leereszkedő és szigorteljes bánás- módja.

a cselédek fitymálása.

Es mind ez annál sötétebb színekbe tűnt fel előtte, minél többször összehasonlítá a kis Gertrud irányabani szívélyes és testvéri indulatával.

Oh, a gyermekkor ezen sebeit átvisszák a férfikorba, so- kan őszhájjal fejükre vissza emlékeznek rájuk.

Ig hiszem, hogy egy is legyen olvasóm közül, ki fé- lig serdülő korából egy vagy más ily, magában csekély bánta- lomra ne emlékeznék talán mosolyogva, de mégis keserűen.

Es ha ezt helyben hagyják, és tekintetbe vesszük egy ár- va helyzetét alig fogjuk csodálhatni, vagy éppen rosz indulat- nak tulajdonítani, ha cseléd és urfi közötti függő helyzetének érzete nem engedi szívébe a báró iránti hálát meggyökerezni, sőt naponta hidegebb lön iránta, mig végre önmagával küzdenie kelle, hogy ellenszenve gyűlöletté ne fejlődjen.

Ekként Alfrédnek gyermek örömei azon arányban enyész- tek, a m'nt értelme fejlődött.

Mind mogorvább, magába zárkózottabb, epésebb lön.

Borongó lelkének egyetlen sugára Gertrud iránti imályal határos vonzalma volt.

Egyedül e kis leány osztá meg vele örömeit, egyedül ő igyekvék felderíteni az elhagyatott árvt, ki utóbb benne egy magasztosb, földön túli leányt vélt látni.

Ismét két év telt el.

A báró ekkor jobbnak látta a fiut eltávolítani házától, s ki- jelenté, hogy orvosi pályára szánta őt.

— Báró ur, ön kívánsága parancs előttem; szolt az ifju,

kinek fajt ugyan megválni Gertrudtól, de még is örült, hogy önszármára kelve, nem szoruland kegyelem-kenyérre.

— Es mikor kívánja nagyságod távozásomat? . .

— Ah, az nem oly siető. . . ön tudja, mily jó indulattal vagyok ön iránt, hanem lássuk csak, no tehát, ha ön is úgy gondolja, három napok mulva.

Alfréd harmadnap útra indult a nélkül, hogy a bárótól egy pár ajánlólevélnél egyebet elfogadott volna.

Hideg búcsút von a bárótól, hanem midőn Gertrudhoz közeledett, két nehéz könycsépp ült szemibe.

— Legyen ön boldog kisaszszony — szolt hozzá s sietve távozott, hogy felindulása ne vétessék észre.

Ismét három — a világtörténetben nevezetes év folyt le.

Ez idő alatt nem volt Alfréd Forstholm házánál, csak any- nyit tudtak ott fölé, hogy az ifju bámulatosan gyors előhala- dást tesz pályáján, s nemsokára kinyeri az orvosi oklevelet.

Ez idő alatt Gertrud Némethon egyik legszebb hölgyévé fejlődött, s bizonyára ha az angol „szépek könyvei“ akkor di- vatba lettek volna, nem hiányozhatott volna azoknak egyikéből is képe.

III.

Forstholm a tavasz és ősz egy részét a bádeni nagyher- czegségben levő jóságán szokta töltöni, hol is pompás nyara- lója volt.

E nyaralónak is meg voltak rejtelvei, de a miket épp úgy mint a többit senki se akarta elhinni.

Rendesen minden ősszel, midőn a báró elutazott, egy rejtélyes egyén költözött helyébe, ki természet tudónak ada- ta ki magát, s rendkívüli ügyességgel birt az erőműtan és raj- zolásban.

Világpolgár.

Világpolgár lehet más,

Magának elvult tűzheti:

„Az hona hol jól élhet“ —

A magyar ezt nem teheti.

Benne nincsen kalmár vér;

Nincsen rabszolga indulat:

Tekintsünk szent ihlettel a multra s fejtük ki a jelenből jobb jövődünk szalagját.

Hanem erre ébredés kell, mit ha öregebbekül elmasztunk az utokor vadját méltán érdemljük. Ébredjünk, s élünk delén túl is, bármily szűkhatárra legyen a sorstól szabva cselekvés körünk, telyesítsük hiven elhivatásunkot.

Ti pedig ifjak! kik előtt egy tágasb tér áll nyitva úgy a rossz, mint a jobb lét előváráslatára, használjátok e hoszasb időt okoson, s addig is míg együtt élünk, egyesült erővel igyekezzünk mindent elkövetni hazánk felvirágzására, mire legnyomósab teendőnk egyike: a finansialis tekintetben minden kül befolyástól függetlenség.

Ezt pedig leginkább az anyagi téren vívhatjuk ki, hol tevékeny működéseinknek még azon jó oldala is volna, hogy ős jogaink utáni busongásunkra kevesb időnk maradván, le küzdhetnők a bánat fulánkjaiktól is.

Ugy tudom hogy a magas kormány az urbírséget kárpótló kötelezvények kiadásába beleegyezett, melyből adósságaink kifizetése után is, fog anynyi kezünkben maradni hogy téllenségünket tevékenységgel válthassuk fel, s bizonyos évek alatt a pénztelenségből kivergődhessünk.

Hanem ezen eldöntő határpontnál állapodjék meg mindenki s vessen magával számot. S vajha oly szerencsések lennénk mint Hercules a kereszt után, ki inkább belépett a tuskés bokros járatan utba, hogy az enyhádó jobb élhetés csermelye partjain kipihenhesse fáradalmát, mint sem az illatos virágokkal bájoló uton haladva a tántogó örvénybe jutott volna.

Figyelmezzünk gr. Deseöffy Emilnek egy más tárgya felhozott, de ide is alkalmazható mondatára „nyissunk az elősegítendő célokhoz képest különbféle csatornákat, hogy a termékenyítő iszap minél több parton rakodhassék le, törekedjünk a technika minden eszközeinek alkalmazására s mindenek felett erős zsilipek alkotása által a vizet telyesleg hatalmunkba keríteni, mielőtt már a hó is elolvad s újj árvizzel fenyeget, nehogy elolvadván ez, elseperjen az ár. Hagyjunk fel ezért minden palliatív eszközökkel, fegyverkezzünk fel telyesleg azon harcra mely felé indulunk, más szóval: alakítsuk át gyenge pénzügyünket, s használjuk azon amugy sem hoszsú időt, mely rendelkezésünkre áll mielőtt még vándorlásunk kezdődne.”

En is azt mondom: biztosítsuk pénzügyünket, kövessünk el bármely nélkülözéssel a lehetőleg mindent, s legalább e részben helyezzük magunkot független állapotba; nehogy majd ha e véghorgony is kisiklott kezeink közül, ha ez utolsó tőkénk is oda lesz, ne találjon egyebünk lenni mihez támaszkodhassunk mint a — vándorbot!

GRÓF BETHLEN FARKAS.

A kolozsvári keresk. és iparkamara 1857 márcz. 6-kán tartott II. r közgyűlésének

J e g y z ö k ö n y v e.

(Hivatalos kivonatban.)

(Vége.)

Puhl Ignátz, mint a kamara tordai levelezője kö-

vetkező előterjesztést teszi; miután mult évi november 1-én a kolozsvár-tordai útvonalon a vám megszüntetett, a vámsorompó Uj-Tordából Ó-Tordába tételt át az Aranyos hidjához. A hol a n. enyedi és m. vásárhelyi útvonal összekapcsolódik; Ennek következtében nem csak azok kénytelenek fizetni az útvámost, a kik Enyed felől jönnek, hanem mindazok, a kik a sorompót akár M. Vásárhely, akár Toroczko felől érintik, s oly úton jönnek, a melyek nem esnek vámolás alá. Levelező úr véleménye szerint ez eljárás nem lehet a m. kormány egyenes akaratának kifolyása, és csak a kezeléssel megbízottak fogtak fel ily helytelenül a végrehajtást, miután pedig ez eljárás által, — a mitlevelező úr tényekkel támogat — a mezőszéki és Torda nyugoti részén lakó népség annyira terhelve van, hogy a tordai betivásarak látogatásától is vonakodik, helyén látná, ha a kamara ez ügyben a szükséges segély iránt lépéseket tenne; a mi anynyival könnyebben eszközölhető, mert a sorompót csak néhány száz lépéssel kell odább helyezni, körülbelől az első utaszházhoz Felvincz felé, s akkor önkényt megszűnnék az említett baj, mert a vámmentes vonalak mind a sorompón innen szakadnának az országtúba. — Az előadott ügyet a kamara figyelemre méltónak tartja, s miután ohajtania kell, hogy a közlekedés ok nélküli akadályak által ne háboríttassék, telyesen osztja levelező úr azon nézetét, hogy a m. kormánynak nem áll szándékában olyan útvonalokat is vám alá vetni, a melyek még készen nincsenek, mint a vásárhelyi is, sőt a közlekedés könnyítése érdekében az országos úton is meggyéríté a vám sorompók számát, határozattá válik tehát ez ügyben hivatalos úton még némi szükséges felvilágosítást szerezni, s a helyesnek mutatózó úton a baj megszüntetése végett lépéseket tenni.

Makfalvai lev. tag Dózsa Dániel úr m. hó 23-ról a magánvám kérdésére hívja fel a kamara figyelmét, mint a mely leginkább a városok kereskedő és iparos népességét érdekli, a mellett hogy a nemesi osztálynak a m. kormány által az újabb időben is elismert jogait sérti. Ugyanis a 1853 július 12-ről kelt cs. kir. nyílt parancs 2 § sa azt mondja; hogy a közséki hidakon, sokadalmakon, a réveken sat. csak azon személyeket, szállítmányokat, állatokat s holmit szabad vámköteleseknek tekinteni, a melyekért és a menyinyiben a fennálló országos törvények szerint, az illetők eddig, a fizetés alól fölmentve nem voltak; már pedig az ország nemessége, ős törvények alapján, ily magán vámost adni nem tartozott, s ha valamely testület vagy tulajdonos egyén, jogtalanul, erőszakkal vámalta a kiváltságosakat, elveszté vámalási jogát. Igaz ugyan, hogy az említett m. rendelet megtartása és az át-hágók szigorú büntetése az illető hatóságokra van bízva: mindomlott a vámkötelek mindenütt és mindenkin végrehajtatik, a ki ily filléres adóért perköltségekbe bonyolulni nem akar. Levelező úr itt említ egy esetet is, a melynek szemtanuja volt, s véleménye oda megy ki, hogy a kamara nagy köszönetre kötelezné mind a nemesi osztályt, mind a városok lakosságát, mind a kik legtöbbször vámjoggal bírnak, ha ez ügy végleges tisztába hozatalára a m. kormányt fölkérné, hogy a fennebbi rendelet szigorú érvényesítésére is intézkedni kegyeskedjék. — A levelező úr által előadott sérelem mindenestre olyan, a mely ellen a törvény világosan szól, s a kamara nem haboz az méltó figyelem tárgyává tenni, azonban ez ügyben még több részletes sérelemről kell tudomással bírnia, hogy a m. kormány előtt alapos panaszt emelhesse, a

kérdéses ügy vég ellátását tehát ez adatok öszszgyűjt-hetéseért egy időre elhalasztani kénytelen, de akkor nem késik azt a m. kormány méltányos figyelmébe ajánlani. Ámbár előre is megkell vallania, hogy igen nehéznek tartja bár mi szigorú rendelet végrehajtását, főleg a nemesi kiváltság érvényesítésére nézt, miután még nem tud célszerű módot, a melylyel itt kellő ellenőrködést lehetne eszközölni. Addig is helyesnek látná, ha a sérelmezett osztály követné a már több helyen alkalmazott azon eljárást, hogy t. i. a magán-vámakkal bíró községek és tulajdonosok előtt személyesen bebizonyítanák vámmentesességét s magának fölmentő rendeletet eszközölne.

Dézi kereskedő G. J. pénzalapja megvizsgálását kérvén, némi ellenvetéseket tesz a kamara ez ügybeni eljárása ellen, a mikre válaszlatot, hogy a tölle idézett 1857 sept. 17-ről kelt m. ministeri rendelet éppen a kamara mellett szól, miután a pénzalap készpénzből kimutatása mellett föltételül szabja, hogy az illető tartozik azt is bebizonyítani, minő úton jutott a felmutatott öszszeghez; továbbá azon rendelet csak azt állítja, hogy ingatlan vagyonnal nem kívántatik ennek kétszeres becsértéke a pénzalap helyes kimutatására, ez pedig nem azt teszi, hogy ily esetben az ingatlan vagyonnól nem kell törvényes becsületlevelet mutatni be; végül a iennforgó esetre nézt ugyanazon rendelet szerint bebizonyítandó, hogy a követelésről szóló okirat hiteles, jogos és a követelés felhajtható legyen, — a miket folyamodó tenni elmulasztván, a kamara kénytelen pénzalapját most is vizsautasítani.

A m. cs. kir. kereskedelmi ministerium f. évi január 27 és február 27-ről megküldi a mult évi november és december havak folytán osztott, vagy változás alá jött kiváltságok jegyzékét. — A hasonló célra vezetett jegyzékekbe lönek iktatva.

Ugyancsak a keresk. ministerium megküldé a párisi ipartárlatról készült jelentés hatodik füzetét. — Köszönettel fogadva könyvtárba helyeztetik.

Tordai levelek. (kertészeti körüli teendők).

II. Szombat nap van, a szokott héti vásár napja. Ma is lefíztem rendes házi adómat, a konyhához mulhatlanul szükséges zöldség veteményt, nyers- vagy aszszgyűmölcs árát, öszszesen 1 váltó forint 24 krt. Csekélységnek tetszik, de 52 hét alatt kerek számmal 25 pengő forinttal apasztja a szegény ember lapos erszényét.

De hát az életrevalóságáról országos hirbe álló Torda, melynek akkora határa van, mint egy kis sahara pusztá, s szinte akkora helyen fekszik mint Szeben vagy Kolozsvár. s talán egyetlen telek sincs kebelében, kert nélkül, melynek szőlőhegyei csak nem mértföldnyi hosszasra nyúlnak el — a legkényesebben termelendő, s legegészségesebb tápszer, zöldség vetemény és gyümölcs dolgába másra szorúna? orca pirulással kell bévallani, hogy csekély kivétellel, piacunkat veteményel, gyümöccsel, sőt még vetemény maggal is aranyos szék, s darab idő óta Kolozsvár látják el.

Tordát valaki egy zöldkoszorús méhkasoz hasonlította. En városom jó fiának tartom magamat, de bármely oldalról tekintsem, költői lelkesedésbe jöni nem tudok. Ha épületeink szabálytalan izlés nélküli, öszserü modorára nézek, egy elvénült arc áll előttem a százados tepedés, a mozdulni, haladni nem akarás, vagy nem tudás fére ismerhetlen jeleivel. És ha a római vár, vagy az ugy nevezett labirintus (labirintusnak hívják Tor-

nyal nem értett ennél többet az erdélyi hazafi irodalmon, mely a számban leolvadt nemzet szellemi hegemoniájának fentartásán törekszik *)

Eppen ezért kerülendő minden mi separatismust idézhelne elő. Mi vagyunk a gyegébbek, s ha századok előtt mi nyújtottunk segítő jöböt Magyarhonnak, most töle várjuk azt: de azt se mint külön tett, hanem mint vele öszszeforrt organikus egész, mint „csontjával való csont, mint véréből való vér!” Ne legyünk mi egyebek mint a magyar nemzetnek a Duna vagy az Olt mellett lakozó tagjai s mindenütt akár innen, akár túl a királyhágon hazafiak.

S e részben a pesti időszaki sajtót nem vádolhatni, mely készörömet nyitá meg hasábjait az erdélyi érdekek képviseletére... De kitűzött tárgyamtól nagyon is messze mentem. Beszélék a separatizmus ellen akkor, midőn ez — talán! — nem is létezik, pedig a történeti irodalom legújabb mozgalmairól akartam szólni. Hanem éppen ezért volt szükség salvare animam meam, biztosítani magam a lehető félreértések ellen, s kimondani, hogy széles e világon nincs több csak egy magyar irodalom.

(Folyt. követc.)

SZILÁGYI SÁNDOR.

*) Az irodalom a nemzet szellemének napfénye, az erdélyi és magyarországi, s még ha Moldovában volna is a csángóknak magyar irodalma, mind a magyar nemzeté volna, azonban én igen tisztán fejezem ki, hogy miután Erdélynek külön nép élete, külön történeti emlékei, alkotmányos viszonyai, történeti fejlődése, geographiai és geológiai fekvése, s mi legnagyobb baj, külön tartományi helyzete van a birodalomban, s ezek közül a magyarhon irodalom egyiknek se elégíti ki igényét; tehát mind addig míg Magyarhon egyiknek se elégíti ki igényét; Erdélynek életkérdés egy tudományos tüzhely és lehetőleg virágzó kebelbeli irodalom. Ezt mondtam én. De ez nem irodalmi separatizmus, ez csak helyzetünkbeni tovább fejlődhetünk mulhatan expedienst, ha itt lett volna cikkirő barátunk, midőn Erdélynek lapja nem volt, tapasztaladott, hogy menyinyre nem képesek a magyarhon lapok érdekeinket képviselni, menyinyre meg volt főtva ez országban minden nemzeti tevékenység, és ha itt lenne most megint, midőn lapunk van, tapasztaladna menyinyre ny lendületet vettek közügyeink.

DÓZSA.

TÖRTÉNETIRODALMI LEVELEK.

I.

Erdély tekintélyesb írói egyikének azon állítása, hogy „Erdélynek nincsenek írói, Erdélyben a hazafiak irnak” megdöbbentett. Ez primitív állapot volna, hasonlatos a Bessenyei korához Magyarhonban, midőn még nem volt olvasó s hazafiság kívántatott hozzá, hogy valaki tehetségét az irodalomnak szentelje, mert attól éppen nem várható fáradságai jutalmát, s legkevésbé olyas valamit, mivel dicsekedhetünk: ha az állítást szerencsérül értelemben vesszük. Ez föltételeznél, hogy két külön magyar irodalmat különböztetünk meg, egy pestit és egy kolozsvárt, és a szellemi separatizmust magában hordaná. Ez annyit tenne, hogy Magyarhon mit se gondol Erdélyel, s ennek külön meg kell futni a pályát, mit az 1772 óta megfutott.

De én azt hiszem, hogy ama sorok hazafi érzelmű írója nem ezt gondolá, s bár a fenn mondottak egyike vagy másikában némi igaz is foglaltatik, ő a Magyarhonban írók fölött nem akart pálcát törni. Az bizony igaz, hogy ha a két testvérháza irodalmát elkülönböztük, Erdélyben az íróskodás olyforma áldozatot kívánna íróitól, mint e század elején Magyarországon Kazinczytól kívánt. S ez nagyon szomorú dolog volna. S erre a fenn tisztelt író éppen nem célozhatott.

Erdélynek főbb érdekei az anya államával öszszeforrtak, mert egy testet képeznek ők, s kell hogy egy szellem lelkesítse őket. De szükséges, hogy ez érdeket sajtó útján is képviselje, s ezt teszik a hazafiírók, kik anynyi lelkesedést, buzgalmat s erélyt fejtenek ki, menyinyi helyzetük teljes átértését bizonyítja. S ez helyes is. Mert Erdélyt egy időben a testvéri szeretet láncán kívül semmi se fűzte Magyarhonhoz: akkor t. i. midőn különváló politikai élete volt, mely neki külön történetet teremtett. Nem fog soha se beolvadni Magyarország történetébe, megírásához az adatokat neki magának kell öszszehordania, földelritni a rejtélyeket, megvitatni a kétes helyeket s organikus egészet alkotni az előmunkálalokból. Azon kívül Erdélynek is megvannak az ő helyhez kötött érdekei, magán ügyei, melyeket lapjai által sajtója útján megvitathat, eldönthet. S ezt viszont erdélyi írók tehetik leginkább. Az elől idézett sorok írója bizony-

Erében az a tűz foly
Mely nemzett hős királyokat.

A hon minden porában
Az ősök szentelt hamva van,
Kik nemesen elhulltak
A szabadság csataiban.

E mult, e fényes nagy mult
Köti honához a magyart;
Tán a mennyből is erre
Tárna vágyó, ölelő kart.

Multjában nincs egy pont is,
Mely jegyezne gyalázatot:
Becsület volt a jelszó,
Melyért szívet, vért áldozott.

Ha tévedett s búsult is,
Csálók vagy árulók mián:
Az öntudat sugára
Ragyog a nemzet homlokán.

S bár könyüt hoz szemére,
Sok kínos gyász és vesztesség:
Fenn áll még jellemében
A törhetetlen büszkeség.

Honát el nem cserélné
A magyar, semmi más honért,
Itt akar még aratni
Villámokkal fénylő babért.

Világpolgár lehet más,
Magának elvül tűzheti;
Az hona — hol jól élhet,
A magyar ezt nem teheti.

MEDGYES LAJOS.

dán azon meredek kopár hegyet, melyen a szarvas marha vásárok tartatnak) tetőről vetek egy pillanatot a füst-fellegbe uszó városra, akaratlanul egy új colonia képe áll előttem, mely nem rég érkezve Ásiából házait megépíté már, de kertei még a nagy sivataggal folynak össze.

A valóság ez: a piac körül város vagyunk, főutcaink környéke, egyszerű kinézésű jó magyar helység, azon túl, mezősegi falun vagyunk, távol a civilizációtól közel a természeti állapothoz. Kertészünk szinte három osztályba esik. Olyan kertészt, melynél a hasznosítási eszme némi izléssel vétetik fogatba, hogy keveset ne mondjunk 2—3 van városunkban. Némi számíttással kezdik mivelti kertjeiket a kevés számra olvadt honoratiorok a beszámozott mesteremberek, és saját fiaik közül, kik vándor esztendeik alatt Brassóig v. Szászvárosig is elhatottak. A nagy többségnek hogy az igazat megvaljam, fogalma sincs a kertészetről. Az én szemem előtt pedig a hat ökrös gazdának sincs gazdai érdeme, kinek telke kerítetlen, kopár, pusztá, vagy a burján helyét tengerivel foglalja el.

Ha igaz az, mit minapába egy okos embertől hallottam hogy a házi kert hasznos és izletes beállítása a miveltségnek s polgárisodásnak csálhatatlan mérlege, s hogy a mivelt kertészet egyik mértéke annak, hogy a külgazdaság minő főként áll a tökélynek, mélyen elszomorított a mi abból roán nézve természetesen uton következik, t. i. hogy a miveltödésnek felelté csekély fokáig vergődünk fel. Nincs hazánkban egyetlen magyar városa, mely e tekintetben mintet meg nem előzött, s ennél fogva civilizatioja magasb állását ne tanusitná a miéknél.

Vagy talán nincs képességünk a haszon kertészetbe mind azon hasznat, s gyönyörűséget biztosítani, melyet testvér városaink élveznek. De hogy nincs! Csak az akaratot, mely a szívbe lakik, a józan értelmesség vegye kormánynya alá — mert közbe szolva — az akarat-hoz tudás, s a tudáshoz ismét kitaró erélyesség szükséges. Lám a mi egynek másnak szemünk láttára lehetősége, kik csupa zöldségből évenként szép összeget takarítanak meg, természetesen a mi rovásuokra, kik azt szinte eléálíthatnak — nekünk sőt minnyájunknak szinte anynyi erővel sikerülni fog az. „Ez az életre való aszszony, mennyi pénzt szerez bé évenként magból, vagy burjánból” így dicsérjük ki ez vagy ama tejéns vagy ifiaszszonyt. Az eslesmerés is becsületére válik az embernek, de ki a jó példát látja maga előtt, s nem követi, holott saját érdeke parancsolja annak követését, az maga felett mondja ki a kárhóztató ítéletet.

Vagy talán a tordai föld nem alkalmas a kertészetre? Tessék megtekinteni a gyógyszer árus, a serfőző, vagy a tiszteletes urak csinoson rendezett kertjeit — hol a virágkoszorus ágyak, a gyümölcs- és diszfák csoportjai, a zöldség táblák buj tenyésztete, s a zamatos szőlő sorok kedély és szív vidámító vegyületben pompáznak s ezek közt a tiszta balsamos lég vérünket megfrissítik fejünket nemes gondolatokkal, szívünket szelidebb emberekkel foglalkoztatják el — aztán tessék, nemes barátim! saját kerteinken szemlét tartani, hol disztelen rendtelenséggel néhány tengődő gyökös v. száraz növény közt az árva csihán a szelid v. vad bodza bujálkodnak hol nincs virág, mit a ház szende leánya szívéhez, vagy a szép reményű ifju kalapjára tűzön — nincs élőfa, bokor, enyhe árnyék — de nem folytatam a képet, szívem elfojlodik, mikor látom, ennyi képesség ennyi természetes értelmesség, életrevalóság, és jó érzés mellett, mennyi polgártársaink eszébe és szívébe rejlik mint drága érc a hegyek mély gyomrába, — az élet egyik legszebb, leghasznosabb, legutalmazott foglalkozása a mivelt kertészet ismeretlenebb mint California, hol az arany terem.

(Folytatása köv.)

JEGESI.

Sz. Udvarhely. (Indítvány kisdedovo s leány növelde iránt.) Városunk népének előhaladás iránti törekvését s minden jó iránti nemes buzgalmát tanusító azon tények melyekről közelebb irtunk azon reményre jogosítanak, hogy e nép ezután is törekedni fog az előhaladásra, a hiányok pótlására, a rosszszak kijavítására. Ily hiány nálunk pl. egy kisdedovo és leánynövelde, melyeknek föllállításá minden jóknak köz ohajja, — Ezeknek létesíthetése is — tudjuk — a buzgalom népünknek nem fog hiányzani; de mindent egyének zsebetől várni e részben is: az áldozatkészséggel visszaélés lenne. — Hanem e célokra a város közjóvedelméből kellene — s a közpénztár nagy mértékbeni terhelése nélkül lehetne is igen szép — segélyt nyújtani. Mi gondoltunk egy módot a leánynöveldeknél legkönynyebben és legrövidebb idő alatt lehető föllállítására nézve, mely enyiből áll: határozzon a város e célra apálínkacorcsmárolás haszonbéréből évenként 1,000 pengő forintot adati. Ebből először is béreltessék ki azon ház, mely a katolikus és reformatus kántorok lakjai közt fekszik, s hol most a „Vadászkúrt” című vendéglő van. — Ezen épületben mind alkalmas tanzoba, mind pedig a tanító és tanítónő (föltéve, hogy ez amannak neje legyen) számukra lakhely van. — Ide tehát, másodsor: az elébb javasolt összegből illő fizetésre szállíttassék egy alkalmas tanító, kinek neje képes legyen nőmunkákra tanítani a gyermekeket. E szerint ezen intézet nem lehetne felekezeti, hanem közönséges városi. A felügyeletet gyakorolná egy a kétfelekezet egy-

egy lelkészéből, a város polgármesteréből és a felekezetek által választandó egy-egy városi polgárból álló — testület. Vallástánításra pedig mindkét felekezetből növendékek a szomszéd kántori lakokba igen könnyen átjárhatnának, hol vallásos oktatásbani részesítéséről az illető lelkészek intézkednének. Ez uton még ez év folytán létesíthető volna azon intézet, melynek szükségét annyira érezzük s mely után oly sokan epedve vágyakozunk. Hiszszük is, hogy mind a városi tanács, mind a képviselők testülete fölkarolandja üdvös indítványunkat; mert kik ez ígét megtestesítendik, azok midőn egyfelől saját magzataik javát alapítják meg, akkor másfelől az utódokat is maguk iránti örökös hálára kötelezik.

Ha majd a leánynövelde létrejvetelét megérnök: akkor a kisdedovódára nézve is tennénk valami javaslatot. Most pedig evvel halgatunk; mert tudjuk, hogy a ki egyszerre sokat akar, az semmit sem akar.

Fennebb mondtuk, mikép javítást igénylő rosszak is vannak nálunk. Ilyen legfőképpen a hűsvágás rendszere. Bizony jó lenne, ha erre az illetők több figyelmet fordítának s celszerűbb szabályokat alkalmaznának. Mert nem hiszszük, hogy kerek Erdélyországban sehol rosszabb husokat ennének, mint itt mi eszünk. És az ilyenért ott kell a cselédnek várakoznia két-három órát. — Aztán bármily jó volna is a hus: nem esik abból jóízű falat, ha látnunk kell, milyen szennyes, mocskos emberek bálnak vele!

Most legyen elég ennyi; máskor — ha elfogadtatik *) — többet is ír. —

BOUDVÁRI.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

— Az országos gadasági egylet egyik legmunkásabb tagja zsúki Horváth Mihál jelen hó 3-kán gyors és véletlen halállal, szélhűdés következtében: jobb létre szenderült, porai e hó 5-én adattak át az anyja földnek. — Béke hamvainak!

— Az agost. hitv. bányakerületi superintendia Pesten mart. 26-dikán Radvanszky A. ur elnöklete alatt tartott rendk. közgyűlésen a tanácskozás tárgya azon hódolat kifejezése módjának meghatározása volt, mellyel a kerület Ö Felsegeik elé járulni ohajt. Az eredmény oda ütött ki, hogy a tisztelkedő küldöttség 116 tagból álland.

— Ö Felsege V. Ferdinánd apr. 19-dikén Prágában születésének 64-dik évünnepét üli meg, a midőn a felséges udvarnak több tagjai meg fogják látogatni.

— A „P. Lloyd” s a. ujhelyi levelezője azt jegyzi meg, hogy a lacrima Christi, Malaga és Xeres-borok hazája igen gyakran, nem annyira Nápoly és Spanyolország, mint inkább Magyarország, s különösen a Hegyalja.

— „Tanodai Lapok”-ban olvassuk Egy nagyérdemű gyulafehérvári barátunk ezt írja nekünk: „Főpásztorunk ft. Hajnald Lajos ur. ö nnga. egy a meggyei tanítók, kántorok s özvegyek számára felállítandó nyugdíjintézetnek életbeleptetésén munkálkodik. Az addigi ajánlatokból már 4400 pfr. gyűlt össze, mely öszszeghez ö exoja maga 3000 pftot volt kegyes adni sajátjából. — Scito vszki János herczeg-öldornagy s esztergomi bíbornok-érsek ö exoja a tanítással foglalkozó pesti Sz. Vince-apácáknak 10,000, a pécsi hasonló foglalkozású zárdahölgyeknek ugyanannyit, a papi nyugdíjre 20,000, a miávi esp. kerület papjai- s egyházaira 7000, a pesti temetői kápolnára 2000, végre a nemes-orosi templomra 500 pforintot kegyeskedett adományozni.

— Szomorított szívvel jelentjük, hogy egy jegyzékben, melyet Anno Dmni 1857 mart. 6-dikáról bizonyos pesti könyvárus egy kolozsvári könyvkereskedőhöz küldött, ilyen könyvimeket olvastunk: Gyugyai nagy nyelű (olvassd: Gyergyai „Magyar nyelv sajátosságairól”); Nagy Lajos jó ki (Nagy Péter „Lázár jő ki”); Droánytan (Ásványtan); Fiscaly, váltó medtactás (Finály „Váltó rendtartás”); Szilagyí, kiáltos jól (Szilagyí „kiáltó szó a pusztaban”); Erdélyi pudicatori tar (Erdélyi prédikatori tar); Bradow, Nevezetes (Bredow „Nevez tes esemé nyek”); Toizicopo tabla (Toizirozó tábla); Gárpás, olvasó könyv (Gáspár „Olvasó könyv”); Kovary, csolodai (Kövary „Erdély nevezetesebb családai”); Fekete, olob nyelv (Fekete „Oláh nyelv”); Berda, legutneményton (Berde „Légutneménytan”); kik könyvtar (Kék könyvtár); Rácz könyv (Rácz könyv); Szesyleyi (Szabó Rikárd „Beszélyei”); Komény, Nemzese (Kemény „A nemzetek fejlődéséről”); stb. stb. stb. Mely címeket, hogy az eredeti kézírattól minden hozzáadás vagy elvétel nélkül híven irtunk ide le, igaz lelkiismerettel bizonyítj k, mi, a „K. Közlöny” vigasztalhatlan naplójára.

— A császári tudományos academia bölcseleti és történelmi osztályának mart. 27-dikén tartott ülésében Dr. Dettleffen az Abrudbánya mellett Vöröspatakon talált, s a pesti nemzeti muzeumban lévő római viasztablakról értekezett, melyek e nemban a legregébb kézírattok tekintendők, miután azok még a 2-dik századból valók. E táblák a régiségbuvár előtt rendkívül becsesek bírnak, s jogi szempontból is igen fontosak. Ez okmányok egyike egy rabszolgánóról szóló szerződés, a másik a dossági kötelezvény. Mind a kettő a maga rendén tanuktól alá van írva, s a szükséges pecsétekkel ellátva. Értekezése befejezésül Dr. Dettleffen azon ohajtását fejezte ki, melyszert az ilyen okmányokat a tudomány érdekében jó lenne lephotographirozni. — A „Sieb. Bote” szerkesztője azt jegyzi meg, hogy a pesti muzeumban levőknek sokkal épebb viasztablákat látott a n. enyedi muzeumban, s erdélyi püspök Haynald ö nagyméltóságánál.

— Mintán az idén megjelenendő üstököstől némely avataltan könnyen hívők nálunk is félnek egy kicsit, közülük mi is az alaposabb tudomány arra vonatkozó, biztos jegyzeteit. Azon üstökös-t, melyet jelen évi június havára várnak „1556-dik évi üstökös”-nek nevezik, mert azon évben egész Európa reméltére egy üstökös jelent meg az égen, mely 1264 évben ismét látható vala, s ujra előtűnt, hogy 292 évig tartó utját bevezesse. Az említett évben oly nagy reméltet okozott, hogy sokan azt mondják: V. Károlyt is egyrészt e tünemény birta a koronájáról lemondásra. Melancthon kimerítő leírát adott e tüneményről. Chinában ugyan akkor észlelék. Mondják hogy 700,000 mértföldnyire volt a földtől. Több újabb csillagász már 1848-an

*) Kedves előtűnt: önt rendes ügyfeleink közé számíthatni. Szork.

ujra várta, de nem jött, noha Hind a kigyó- mások Antonius-csillagzatában hitték látni. Middelburghban élő holland csillagász, Bomme újabb számításai szerint V. Károly üstököse — mert így is nevezik — még 1860-ig várakoztathat magára. Megjelenése napját nem lehet meghatározni. A hír, hogy az idén, 1857, június 13-kán fogna megjelenni, hamis. Különben Babinet csillagász kimutató, hogy az üstökösök, mind a farkkal bírók, mind a többiek csak lég- vagy ködnemű anyagból állanak, s rendeltetésük a nagy világűrben ide oda bolyongani, a nélkül, hogy sok vizet zavarnának. Babinet számításaiból kitűnt, hogy egy oly üstökös, mely akkor volna mint földünk, nem nyomna többet 540 mázsánál.

— Fölvilágosítás. Mintán e lap idei 52 számához mellékel, a t. cz. földbirtokossághoz intézett felszólításmat némelyek úgy értelmezték, mintha a kolozsv. keresk. és iparkamara befolyása alatt intéztetnének a papir vásárlások: szükségessé tartom kijelenteni, hogy bárha mint kamrai alelnök ajánltam a kérdések vállalkozókat, az egész üzlet magán vállalatnak tekintendő, melynek felelősségét L. Epstein bécsi bankárház, s illetőleg itteni ügynöke és pénztárnoka hordozza. Mi azonban a dolog lényegén semmit se változtat, s a létre jött verseny minden esetre csak jót eredményezhet. Kolozsvár apr. 6. 1857.

KÖVÁRI L.

Nemzeti színház. Aprilis 1-sőjén: „Vilette marquisné vagy XIV. Lajos udvara” 5 felv. irta Gozlan. Rónainé és Váradiné jutalmára. — A szép számú közönség tapsokkal és koszorúkkal üdvözlé a jutalmazottakat. H. Prielle Cornelia (Maintenon marquisné) a legnemesebb művészet törvényei szerint adta szerepét; játékat mint rendesen kitűnő műterelem és correct esztétikus jellemző. Különben az egész előadás nem sokat ért, jöllehet a szellemiúsan irt darab, minden hiányai mellett is, azok közé tartozik, melyek a színészeknek nem nyújtanak nagy feladatot.

April 4-dikén: Argyl és arany haju tündér (Lona, regényes népráz az ös elődökből 3 felvonásból, dalkokkal, új diszettekkel s gépezettel irta Sziglitz E. zenéjét Doppler K. — Adták Philippovics István jutalmára, roppant nagy számú közönség előtt, melyre ugy látszik igen hatott azon hír, miszerint ez utolsó előadás lett volna, valamint az óriási falragasz is, mely a phantasticus darab tartalmát közölte ilyen kivonattal: Előforduló látványosságok lesznek: repülő boszorkányok, aranyalmát termő fa virágzása, gyümölcsözése és rögtöni átváltozása, tündérhatyru változása és repülése, délibáb változatai, aranyhaju tündér Ilonának a hét színű szivárványbani megjelenése stb. Tündér Ilona aranyhaja készült Pesten L. Letter János nemzeti színház fődráza által. — — — A szinlap végén ez áll: „A husvéti ünnepek miatt a színház aprilis 13-dikáig zárva lesz. Tehát még néhány előadást fog Gyulai ur rendezni, melyek kétség kívül igen látogatottak lesznek.

AUSZTRIAI BIRODALOM.

Bécs, márcz 31. Az „Österreichische Correspondenz” jelent, hogy Cantoño marquis Szárdínia követe tudatá a bécsi kabinettel viszzszahivatását s a diplomatia viszonyok megzakarítását, a nélkül, hogy ez által az osztrák-szárd alattvalók kölcsönös közlekedése megháborítást szenvedne. Az Ö. C. illető cikke megjegyzi, hogy még bevándoró, vajjon a jelen viszonyok javulni vagy rosszabbulni fognak-e? Paar gróf még folyvást Turinban mulat. Legalább márcz. 30 ka estvéjéig Bécsben még semmit se tudtak elútatáról. E hosszúvá késlekedést annak jelölhetni, hogy a két kormány közti vitát lehető legyenhebben kívánják fölfogni. Bu ol grófnak Turinba intézett második jegyzéke is oda mutat, hogy irányadó körökben nem uralkodik az a haragos indulat, mely a dolgot szélsőséig akarná vinni.

K Ü L F Ö L D.

Anglia. Az új választásoknak az egész brit földön ápril 30-ig véghez kell menni mely napon a parlamentet hihetőleg további 3 hétre elfogják napolni, végleges öszszülésség. A kormány közlönyei bizonyosnak tartják a választásokban a kormány részére kiütendő többséget. Az ellenzéki lapok meg azzal kecsegtetik magokat, hogy a közhangulat már Palmerston lord ellen fordult. Russell lord kilátásai a Cityben elég rózsaszínűek. De nem minden ellenzéki követ dicsekszik ily szép kilátással. Oly híres férfiak, mind Cobden, Roebuch, Layard, ha nem keresik is, rá találnak a szerencsés füre. Az ilyen nagy talentumu emberek öszsze ehetnek, beszélhetnek tücsköt, bogarat, de azért fejk se fáj soha. Cobden egy meetingen a parlamenti reformról beszélt, a parlamentnek 7 év helyett csak 3 évig tartása mellett nyilatkozott, egy új reform — bill s a titkos szavaztatás behozatalának szükségere utalt, kárhóztatá a chinai politikát s a sereg s hajóhad számairai túlzott kiadásokat; s kijelenté, miképpő azon tekintetből, hogy legujjabb a püspökök a kantonai mérszálk mellett szavaztak, a püspököknek a felsőházból kizáratását indítványozandja.

Palmerston választóihoz intézett levele országos manifestum gyanánt tekinthető; csak azt mondja itt is, mit a lord mayori lakomán mondott: meguralja saját kormányát, s az ellenzéket azzal főzi le, hogy ő is magát a béke, gazdálkodás és reformok párthívének valja. Ő is akar békét, mint bárki, de csak oly békét, mely becsületen s méltóságon alapul, s mely a külföldön lakó angol polgárokat biztonságba helyzi. A belügyeket illetőleg eszélyes költségkínélés — a nemzet miveltődésével versenyhaladó javítások, s nevelésbeli reformok, a miket ígér.

Dánia. A dán-német ügyben az angol és francia válasz megérkezett már a kopenhágai kormányhoz, s ha nem igen pártolja is ez ügynek a német szövetség általi elintéztetését, de határozottan elismeri a holstein-lauenburgi hgségek jogait. Az igaz ügynek e szerint kedvező megoldását várhatni, akár csak a német szövetség, akár europai értekezlet asztalán döntessék el.

A skandinavismus vagy a svéd, norvég és dán nép egyesülésének eszméje oly növény, mely nap-

Még megkésett fog nekik tetszeni e beköszöntő beszéd tartózkodó, szofukar lakonismusa, mely inkább azt látszik mondani, miszerint a köztársaság feje a mely pillanatban a fehérházba belépett, azonnal megszűnt egy külön pártnak feje vagy inkább akarattal nem bíró eszköze lenni, s hogy különösen az európai hatalmakkal szemben, eltökélett szándéka jelen állása méltóságát s becsületét fentartani. Az izgató néptribun, a ki most Spanyolországot Cubában, majd ismét Angliát fenyegette, a Monroe-tan eskütt hive, e jelmez immár eldobta, hogy azzal céljához jutott, s nem gondol többé arra, hogy a demagogot játszdója vagy a vén Európa kormányaival szemben Jupiter tonans szerepét vigye. Egész beszédében csak egy szöcska sem fordul elő Cuba középamerika, Mexikó s a Clarendon-Dallas-féle kötésről: s e helyett azon körülmény, hogy az unio saját területének

Franciaország a nyugati hatalmaknak az osztrák szárd viszály kiegyenlítésére felajánlott szolgálatai az illető feleknél kedvező fogadtatást nyertek. Ennélfogva a kiegyenlítés nem sokára megtörténendőknek tekintik.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: **BERDE ÁRON.**

A Bácsí Jegyző és zárgondnok.

szint. (138) (2—2)

ELADÓ SZÉNA.
Külső-farkas utczába a 180 számú telken
4—7 szekeres-kalanyra széna illő árba

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.